

Stevenson razpravlja v Juž. Ameriki tudi politična vprašanja

Glavni zastopnik ZDA pri ZN pripravlja po državah Južne Amerike tla za med-ameriško gospodarsko konferenco.

CARACAS, Venez. — Adlai Stevenson je bil tok preteklo nedeljo nad vse ljubeznjivo sprejet. S predsednikom republike Romulom Betancourtom in z zunanjim ministrom M. F. Brinceno je na dolgo in široko razpravljal položaj na Kubi in v Dominikanski republiki, čeprav je njegova glavna naloga pripraviti tla za sestanek gospodarskega in socialnega sveta Organizacije ameriških držav v Montevideu prihodnji mesec.

Ameriški poslanik se je izognil vsem podrobnostim glede stališča Združenih držav v njihovih odnosih do Dominikanske republike in Kube, ker ti nemara še niso niti jaeno določeni. Na nje bo imelo brez dvoma precejšen vpliv prav poročilo, ki ga bo Stevenson prinesel iz prestolnice 10 južno-ameriških republik, ki jih bo tekom svojega 18-dnevnega potovanja po Južni Ameriki obiskal.

Izgleda, da utegne iti na omejeno konferenco v Montevideo 15. julija sam predsednik Kennedy. V tem slučaju je skoro gotovo, da bodo poleg gospodarsko-socialnih vprašanj obravnavali tudi politična, čeprav politični razgovori niso predvideni.

Dosedanja pot A. Stevensona je pokazala, da se vodniki držav Južne Amerike v neki meri zanimajo bolj za politična vprašanja Latinske Amerike in odnose Združenih držav do nje kot za gospodarsko-socialna, h katerih reševanju priganja Washington.

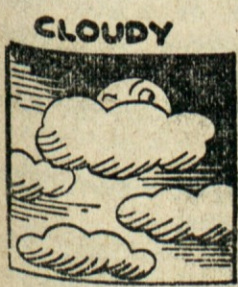
Antikomunisti v Lat. Ameriki so se organizirali

MONTVIDEO, Urug. — V urugvajski prestolnici je trajal 4 dni "Kongres za svobodo in demokracijo," ki so se ga udeležili zastopniki 15 držav Latinske Amerike. Kongres je ustanovil Zvezo za svobodo; zvezna centrala je v Montevideu, podružnice bodo pa ustanovljene v vseh 15 državah.

Zveza želi povezati vse protikomunistične organizacije, stranke in gibanja v skupno fronto proti podtalnemu rovarjenju komunistov in njihovih sodelavcev. Zveza bo dalje podpirala ustanavljanje protikomunističnih celic, posebno med delavci, intelektualci in študenti. V urugvajski republiki sam se je že prijavilo v zvezo kakih 40 organizacij.

Niso luksusi!

Kupovalka: Kako, da na ta parfum ni nič davka?
Prodajalec: O, da... to je vnta, ki privlači moške, ki jih ni mogoče smatrati za luksusi!

Vremenski prerok pravi:

Delno oblačno, toplo, možnost neviht pozno popoldne, oziroma zvečer. Najvišja temperatura 80.

Novi grobovi

Ana Planisek
Po kratki bolezni je preminula v Bedford Community bolnici Ana Planisek s 7720 Akron Cleveland Rd. Družina je po prejšnjem dolgem življenju na 445 E. 158 St. Pogreb bo iz Jos. Zele in Sinovi pogreb. zavoda na 458 E. 152 St. v soboto jutraj.

C.I.A. je prebolela "kubansko" — krizo

Kljub ostrim kritikam bo ostala v bistvu neokrnjena.

WASHINGTON, D. C. — Federalna administracija je v začetku zavrnila vso odgovornost za polumišo s kubansko invazijo na pleča znane Centralne informativne agencije, znane pod imenom CIA. CIA je menda res mnogo grešila, ko je organizirala kubansko invazijo, in predsednik je upravičeno imenoval posebno komisijo z gen. Taylorjem na čelu, naj preišče, kako CIA sploh posluje.

Organizaciji je torej pretela nevarnost velike čistke in reorganizacije. Izgleda, da bo v glavnem ostalo vse, kakor je bilo.

Gen. Taylor je izdelal poročilo komisije za predsednika. Poročilo je še tajno, toda v Washingtonu že vedo na vsebino. Agencija bo še naprej zbiralala in ocenjevala nabrane novice, bo tudi podpirala posamezne politične akcije, toda ne bo več mogla organizirati takih podvigov, kot je bil kubanski. Ta posel naj bi prevzel poseben na novo ustanovljeni oddelek v Pentagonu, ki naj bi organiziral gverilsko vojskovanje in vežbal gverilo za razne naloge.

Postreba bo kontrola nad delom CIA. Ta je seveda dovolj prebrisan, da bo tudi tej kontroli povedala čim manj, kaj dela. Ako je tako hitro prebolela sedanjo krizo, se ji ni treba bati postrebe kontrole. Njena birokracija žanje še drug uspeh; zunanji Washingtona so zanjo postavili ogromno uradno poslopje, kamor hodi lahko delat okoli 10.000 uradnikov. Administracija se je nekaj časa upirala postavljanju tako velike in drage stavbe, pa je končno vendarle zmagal CIA direktor Dulles, ki menda misli iti v pokoj, kakor hitro se bo CIA preselila v svoje nove uradne prostore. Zaključek: birokracija zmaga!

Tatova s smolo

MONTREAL, Can. — Dva moža sta se spravila v neko mehanično delavnico in ukradla avto, iz katerega je mehanik vzel zavore, da bi jih popravil. Avto sta pognala in se odpeljala v prepričanju, da ju ne bodo izsledili.

Komaj nekaj sto yardov od delavnice je zavila cesta navzdol. Tedaj sta tatova spoznala svojo usodo. Avto se je z vso silo zaletel v neki zid ob vnožju hriba in tatova sta bila na mestu mrtva.

Edvard Kardelj v Londonu

LONDON, Ang. — V Londonu se je zvedelo, da se je Kardelj na svojem zadnjem lovu pretekega meseca nekaj ponesrečil in šel na zdravljenje v London. Porabil je to priložnost, da je pretekli teden obiskal angleškega ministrskega predsednika Macmillana.

Združene države bodo tekmovala s Sovjetijo tudi v dajanju posojil

Gospodarsko nerazvitim državam bodo dajale posojila z nizkimi obrestmi ali celo brez njih, če bo to zahtevala potreba tekme.

WASHINGTON, D. C. — Zakladni tajnik Douglas Dillon je izjavil pred senatnim zunanjepolitičnim odborom, da namerava zvezna vlada nuditi gospodarsko zaostalim deželam posojila po čim nižji obrestni meri in celo brez vsakih obresti, če bo to zahtevala tekma s Sovjetsko zvezo za vpliv v njih.

Dillon je povedal to, ko je utemeljeval vladni predlog za 4.8 milijona dolarjev pomoči tujini, v katerega je vključen predlog za 8.8 milijonov nizko obrestnih posojil za gospodarsko nerazvite dežele za dobo prihodnjih pet let. Dillon je poudaril, da bodo morale dolžnice posojila vrniti v dolarjih, da pa jih bodo dobile pod za nje čim lažjimi pogoji. Doba vrnitve bo morda raztegnjena na 50 let, odlog odplačevanja pa odložen do morda 10 let.

Iz celotnega zasliševanja zakladnega tajnika od strani članov odbora je bilo jasno razvidno, da so Združene države odločene omejitvi sovjetski vpliv v gospodarsko nerazvitih deželah Azije in Afrike do skrajnih možnosti.

Svojevrsen poslopek sovjetskih častnikov

MOSKVA, ZSSR. — Kozmonavt Jurij Gagarin se je javno pritožil, da so sovjetski častniki vdrl v njegovo stanovanje, vzeli tam osebni album fotografij in družinsko korespondenco ter vse skupaj objavili brez njegovega dovoljenja.

Gagarinova pritožba je bila objavljena v glasilu zvezne častnikov. V njej je rečeno tudi, da so sovjetski častniki poročili o Gagarinovi poti v vesolje po svoje "prirojili," kar je povzročilo v javnosti dosti zmede.

Na Kitajskem niso zadovoljni s Kennedyevim potjo v Evropo

PEIPING, Kit. — Kitajsko časopisje in radio sta le ob robu in zelo hladno poročala o Kennedyevem obisku v Parizu, na Dunaju in v Londonu. O Kennedyju je časopisje na primer trdilo, da je postal breme za mednarodno politiko od dneva, ko je prevzel posle v Beli hiši, in da ga tudi na Dunaj ne bi bilo treba.

S svojimi izjavami je Kennedy, tako trdijo kitajski komentatorji, samo znova dokazal, da ni iskren in da mu nihče ne more zaupati. O Hruščevu je bilo tako malo besedi napisanih, da bi bralec lahko mislil, da ga Peiping namenoma bojkotira.

Tudi univerza Mississippi bo morala opustiti segregacijo

MERIDIAN, Miss. — Univerza Mississippi je bila do sedaj čisto "bela," sedaj jo bo pa federalna sodnija prisilila, da bo morala dovoliti vpis prvega črnega študenta.

Sodnik je sodni postopek začel, prva obravnava bo 12. junija.

Iz slov. nasebin

ST. LOUIS, Mo. — Pretekli teden je graduiral John A. Virant ml., sin dr. Johna A. in Mildred Virant. Na Chaminade višji šoli je bil štiri leta odličnejak. Vpisal se je na Georgetown univerzo v Washingtonu, D.C. Njegov bratranec Leo B. Virant je kadet v vojni akademiji West Point. Eden izmed njegovih stricev je znani Rev. Ludwig Virant, župnik v Peninsula, Ohio. Mladi John bo šel za en mesec na počitnice v Guayaquil v Ekvador k nekemu svojemu sošolcu.

Države so dolžne po ustavi oskrbeti šole

Pravosodno tajništvo je izjavilo, da države ne morejo opustiti skrbi za javne šole, da bi se izognile rasni integraciji.

WASHINGTON, D. C. — Pravosodno tajništvo je v navodilu zveznemu okrožnemu sodišču v Louisiani sporočilo, da je pravica ameriških otrok do primernega šolanja neposredno povezana z njihovo volilno pravico vsaj v 18 državah na jugu dežele, v katerih obstoje predpisi, da imajo volilno pravico samo oni, ki znajo pisati in brati.

Navodilo pravi: "V zvezi s tem smo prepričani, da postavitev take zahteve kot pogoja za izvajanje najosnovnejše državljanske pravice vključuje odgovarjajočo dolžnost države, da preskrbi državljansko sredstva za izpolnitev te zahteve!"

V njem je dalje opozorjeno na dejstvo, da bodo državljani onih držav, ki ne bodo poskrbele za primerne možnosti šolanja otrok zaostali za državljani drugih držav in ne bodo sposobni vzdržati z njimi tekme, bodo torej postali državljani druge in tretje vrste.

Pravosodno tajništvo je poslalo navodilo tričlanskemu zveznemu sodišču, ko se je to lotilo reševanje pritožbe staršev črnih otrok v okraju Sv. Helena, kjer je večina volivcev odločila zatvoritev javnih šol, ko bi morala pristati na njihovo integracijo.

Možnost take odločitve predvideva lani izdani državni zakon. Podobni zakoni obstoje tudi v nekaterih drugih državah na jugu dežele.

Euclid odredil zaprtje vseh trgovin v nedeljo

EUCLID, O. — Mestna občina je objavila, da bodo njeni organi od prihodnje nedelje strogo izvajali zakon, ki prepoveduje poslovanje trgovin ob nedeljah. Sklep je bil sprejet z nedavno odločitvijo Vrhovnega zveznega sodišča da so državni zakoni, ki prepovedujejo poslovanje trgovin ob nedeljah v skladu z zvezno ustavo.

Nova odredba mesta Euclida določa, da imajo oni trgovci, ki imajo svoje trgovine zaprte ob sobotah, te lahko odprte ob nedeljah. Ob nedeljah bodo lahko odprte tudi pralnice, v kolikor bodo seveda dosledno zaprte ob sobotah.

— Stolpi mosta preko slavnih Zlatih vrat v San Franciscu so visoki po 746 čevljev.

Z NAŠO VOLJO IN DELOM BO SVOBODA PREVLAĐALA

Predsednik Združenih držav Kennedy, ki se je večeraj jutraj vrnil s poti po Evropi, je poročal o svojih uspehih. Utrjeni so prijateljski odnosi s Francijo in Anglijo, Hruščev in on pa sta odkrito in trezno pretresala vprašanja, ki ločijo svobodni in komunistični svet. — "Moramo biti potrpežljivi, odločni in pogumni. Z voljo in delom bo svoboda prevladala," je dejal predsednik ZDA v svojem poročilu javnosti preko radia in televizije.

WASHINGTON, D. C. — Predsednik J. F. Kennedy je sinoči v treznih in jasnih besedah povedal ameriški javnosti, kaj je dosegel in kaj dognal na svoji poti po Evropi pretekli teden. V svojem poročilu, ki sta ga prenašala radio in televizija, je Kennedy priznal, da je mednarodni položaj težak, da bo borba s komunističnim svetom za ohranitev svobode težka, toda s potrpežljivostjo, odločnostjo in pogumom, z voljo in delom bo svobodni svet lahko pomagal svobodi do zmage. V zvezi s to borbo za ohranitev svobode je predsednik posebno poudarjal potrebo gospodarske pomoči nerazvitim deželam sveta. Po njegovih lastnih besedah je njegov obisk v Evropi okreplil prijateljske in zavezniške vezi s Francijo in Anglijo, Hruščevu in njemu pa je omogočil boljše poznanje stališč obeh velesil v glavnih mednarodnih vprašanjih.

Razgovori z De Gaullem so dali Kennedyju novega poguma, ker so pokazali, da sta tako Amerika kot Francija na istem stališču glede obrambe svobode, čeprav sta v nekaterih posameznih vprašanjih različnega mnenja. Zaveznitvo je postalo z obiskom trdnjše, tesnejše in je na obeh straneh ustvarilo tudi občutek zanesljivosti.

Na Dunaju se je predsednik Kennedy dva dni odkrito razgovarjal s predsednikom sovjetske vlade Hruščevim o bodočnosti Zah. Berlina in Nemčije, o končanju preskušanja atomskega orožja, o razorožitvi, o Laosu in vseh drugih mednarodnih vprašanjih, ki zanimajo obe vodnici sveta. Cilj teh razgovorov je bil pokazati Hruščevu, do kod je Amerika pripravljena iti v obrambi svobode, kje je meja, ki bi mogla sprožiti svetovni spopad, ameriškomu predsedniku pa dati možnost spoznati vodnika Sovjetije in njegova stališča v osnovnih mednarodnih vprašanjih. Razgovori so bili "koristni," čeprav ni bil sprejet na njih noben sklep, dosežen noben sporazum razen priznanja, da je potrebno doseči premirje v Laosu, ki naj odpre vrata ustvaritvi nevtralnega in neodvisnega Laosu.

O razgovorih s Hruščevim je dejal Kennedy, da so stališča zahodnega in komunističnega sveta različna v osnovi, različna je celo vsebina besedi in izrazov, ki jih obe strani uporabljata. Hruščev je zagotavljal, da bo komunizem zmagal nad kapitalizmom redom brez vojne "z osvobodilnim bojem", zahteval je v vseh mednarodnih govorih pravico veta, kar je zlasti usodno za konferenco o končanju preskušanja atomskega orožja. Ta je dejansko obsejana na neuspeh.

Kennedy je opozoril javnost na potrebo žrtv za ohranitev svobode. Z vso zgovornostjo in prepričevalnostjo se je zavzel za pomoč tujini, ki naj pomaga ohraniti svobodo v novonastalih državah Azije in Afrike ter odpre pot napredku v Latinski Ameriki.

Obisk v Londonu je pokazal, da so vezi med Anglijo in Ameriko trdne, da stremita obe deželi k istemu cilju, k zavarovanju svobode, čeprav včasih po malo različnih potih.

Predsednikova pot v Evropo

Iz Clevelanda in okolice

Piknik Lilije preložen —

Dramatsko društvo LILIIJA sporoča, da je društveni piknik preložen na nedeljo 18. junija. Piknik bo na farmi Društva sv. Jožefa na White Rd.

Rokoborba —

Jutri bosta nastopila nekdanji svetovni boksarski prvaki Primo Carnera in Ilio Di Paolo proti bratoma Tolos v tukajšnji Areni. Pomerila se bosta tudi Bearcat Wright in Sato Keomuka ter vrsta drugih rokoborcev. Začetek ob 8:30 zvečer.

Pozdravi iz Trsta —

G. Ivan Prezelj, zastopnik AD za Collinwood in Euclid, se je oglasil iz Trsta s pozdravi za svoje prijatelje in znance. Piše, da je imel z ladjo United States krasno vožnjo, da pa je bila precej naporna vožnja z železnico od La Havre do Trsta. Navdušeno piše o Parizu in seveda tudi o Trstu, ki sta mu oba stara znanca iz predvojnih dni.

DOLINCI

Škotsko nižavje predstavlja le eno desetino površine dežele, pa vendar živi tam štiri četrtine vsega škotskega prebivalstva.

Zadnje vesti

MIAMI, Fla. — Castro se bo nemara skušal umakniti iz kupčije o zamenjavi jetnikov za traktorje. Končni odgovor bo dal, je dejal danes, po razgovoru s člani odbora v ZDA, ki je prevzel odgovornost za preskrbo traktorjev.

OTTAWA, Can. — Neki montrealški zastopnik transportne družbe je obdolžil Združene države, da preprečujejo prevoz kanadske pšenice v rdečo Kitajsko, ko nočejo prodati Kanadi naprav za razkladanje žita z ladij. V Washingtonu tega ne taji, trdijo, da po zakonu ne morejo dovoliti prodaje teh naprav za namestitve na ladjah, ki jih hoče vzeti v najem rdeča Kitajsko.

ZENEVA, Šv. — Ameriški zastopnik Harriman je pozval sovjetskega zastopnika, naj njegova vlada že vendar izvede sklep o Laosu, ki sta ga sprejela na Dunaju Kennedy in Hruščev. Med tem je prišla sem vest, da se je komunističnim četam nemara posrečilo danes zavzeti področje Ban Padong, kjer so se doslej sredi po komunistih zasedenega ozemlja držali vladi vojski vojski plemena Meo.

WASHINGTON, D.C. — Kong. M. Feighan je izjavil, da bo zahteval, da vlada ZDA proglasi Titovega konzula v Pittsburghu Mirosevića za "nedobrodošlega" v tej deželi, ker se je vmešal v njene notranje zadeve in skušal preprečiti svobodo zborovanja, svobodo organiziranja in svobodo govora, zajamčene vsem državljanom v ustavi. Imenovani je v posebnem pismu pozval kongresnika, naj ne govori na spominski proslavi Zedinjenih ameriških Hrvatov na Spominski dan v hotelu Hilton v Clevelandu.

dalj časa. Tako sedanji sestanek v Washingtonu indirektno koristi komunistom.

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:
\$12.00 na leto; \$7.00 za pol leta; \$4.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Zed. držav:
\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece
Petkova izdaja \$3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$12.00 per year; \$7.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months
Friday edition \$3.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83 No. 111 Wed., June 7, 1961

O romarjih za svobodo

V naši deželi imamo več narodnih organizacij, ki se vojskujejo za ravnopravnost med belo in črno raso. Med njimi je posebno znan Kongres za ravnopravnost med rasami (CORE) z glavnim sedežem v New Yorku. Vodstvo CORE je v rokah črncev, glavni sodelavci v tej organizaciji so mladi ljudje, največ študentje. Zato spada ta organizacija med najbolj aktivne, pa tudi med najbolj nepremišljene bojovnike za integracijo. Okoli letošnje Velike noči je organizacija prišla na idejo, da je treba začeti postopni boj proti segregaciji v osebnem prometu, to je na železniških in avtobusnih postajah in njihovih pritliklinah, na letališčih, na tramvajskih postajah itd. Na piko je vzele največ avtobusne postaje. Avtobusni promet je namreč najcenejši osebni promet v naši deželi in se ga črnici največ poslužujejo.

Tako je dozel načrt, da člani CORE organizirajo "romanje za svobodo" od Washingtona po vseh južnih državah tja do New Orleansa. Zakaj so si izbrali ravno to geslo, ni čisto jasno. Romanje ima namreč bolj namen, da protestira proti segregaciji v korist ravnopravnosti na avtobusnih postajah, kot da se bojuje za svobodo. Mladina obeh ras je za idejo hitro pograbila in organizirala potovanje v dveh avtobusih. Udeleženci romanja so največ črnici, ne manjka pa tudi belcev.

Romanje je potekalo v začetku brez velikih incidentov. Do prvih škandalov je prišlo šele v državi Alabama. Poulična sodra je požgala en avtobus v Annistonu. Romarji so očitno s tako možnostjo računali. Hitro so našli nov avtobus in se peljali naprej, toda mir so imeli samo do mesta Birmingham, kjer je prišlo do prvih izredov. Hujši izgredi so čakali romarje v alabamski prestolici Montgomery. Druhal je napadla romarje in jih 12 pošteno pretolkla.

Alabamska državna oblast ni hotela varovati osebne svobode romarjev, Washington se je začel vmešavati v zadevo, vsa dežela pa se je začela zanimati, kaj se godi v Montgomery. Alabamski guverner Patterson se sploh ni hotel oglasiti na Kennedyeve osebne telefonske pozive. Predsednikov brat Robert je kot državni pravobranilec moral poslati najprvo 400, potem pa še 200 federalnih varnostnih organov v Montgomery. Šele potem je Patterson naročil svoji policiji in narodni gardi, da morata za vsako ceno vzdržati red na ulicah. Pri vsem tem je bil vendarle en črnc ubit. Oblasti preiskujejo, kako je prišlo do tega.

Med tem sta oba avtobusa nadaljevala pot v Jackson, Miss. Bila sta tako dobro zastražena, da je cela vožnja napravljal vtis male vojaške ekspedicije. Zato do Jacksona ni bilo med potjo nobenih incidentov. V Jacksonu so romarji hoteli na avtobusni postaji iti v kavarno in stranišča, ki so rezervirana za bele goste. Tako rezerviranje dovoljuje lokalna državna zakonodaja, ki varuje segregacijo, kjer le more in se nič ne ozira, da je v tem oziru v nasprotju s federalno zakonodajo in duhom federalne ustave. Zato je lokalna policija pobrala romarje in jih izročila lokalni državni sodniji, ki jih je kaznovala po predpisih lokalnih zakonov. Med tem so se v Montgomery pojavili novi romarji, ki so kršili državne zakone in prišli v spore s policijo. Tako je celo romanje običajlo v začetku preteklega tedna v državnih ječah. Romarji trdijo, da se ne bodo dali oplasiti in da hočejo čisto gotovo priti do zadnje postaje svojega romanja v New Orleansu.

Romanje za svobodo je povečano s tolikimi incidenti in škandali, da je postalo predmet zanimanja ne samo v naši deželi, ampak po vsem svetu. Incidente in škandale je z velikim veseljem porabil komunistično in levičarsko časopisje na obeh straneh železne zaves; dobilo je namreč zopet priliko, da blati Ameriko in njeno domačo in zunanjo politiko. To je bil tudi en izmed razlogov, zakaj je velik del našega domačega javnega mnenja nastopil proti ideji romanja, kakor hitro se je pokazalo, kakšne posledice bo imelo. Ne da se tajiti, da je to romanje ravno toliko škodovalo ameriškemu ugledu po vsem svetu kot znani dogodki v Little Rock v l. 1957-1958.

Romanje ni torej nič koristilo boju proti segregaciji, mu je raje škodovalo. V južnem delu naše dežele je še zmeraj dosti takih, ki simpatizirajo z bojem proti segregaciji, dasiravno v javnosti ne izražajo svojih misli. To lahko razumemo, ako pomislimo, v kaki okolici morajo živeti. Njihova želja pa je, da se boj proti segregaciji vrši na tihiem in postopno. To želi tudi Kennedyeva administracija, ki hoče pomagati integraciji do zmage potom izvajanja sedanjih federalnih zakonov in s pomočjo novih.

CORE in slične organizacije vsega tega nočejo vpoštovati. Zaverovane so samo v pravilnost svojega stališča in mislijo, da se samo z živahno aktivnostjo dajo hitro doseči veliki uspehi. Zdi se nam, da živijo preveč zaprte v krogih svojih somišljenikov. Manjka jim smisla za potrpežljivost. Človek jih lahko razume. Naši črnici po večini niso

več neizobražena množica, hitro zboljšujejo svoj gospodarski in družabni položaj, vidijo, kako se ves svet dobrika novim črnim afriškim državam in kako ostro obsoja Južno Afriko radi preganjanja črncev. Zakaj torej čakati potrpežljivo na drobtinice, ki padajo z belih miz v korist črnih ameriških samo na videz ravnopravnih državljanov?

CORE in podobne organizacije se po dogodkih, ki so posledica romanja za svobodo, niso dale oplasiti. Imajo v načrtu podobne akcije za vpade na železniške postaje in letališča v vseh južnih državah. Razvoj boja proti segregaciji bo verjetno dobil nove oblike, ki bodo še bolj razburkale ameriško javnost. Sodeč po dosedanjih skušnjah dvomimo, da bi bilo to zmeraj v korist ideji o popolni integraciji.

Pennsylvanski prepipi (Poroča Majk)

Pittsburgh, Pa. — Odkar sem se zadnjič oglašil v naši "Amer. Domovini" se je tod okrog nas in po vsem širokem svetu zgodilo marsikaj. Razni dogodki nastajajo veliko hitreje, kakor jih mora povprečna javnost presoditi in pretehtati in zato jih tudi sprejema, kakor jih sprejema v premenljivih slučajih breztrzično in jim ne posveti tiste važnosti, kakor bi jim mogla.

Ali se je uнесlo? Pa se kako se je "uneslo"! Tisti, ki so sedeli na komunistične limanice, so večinoma vsi zgubili glave, njih dežele pa živjajo tisto "mirno sožitje" s komunisti — komunistično "demokracijo in svobodo," v kateri jim žeha in pere možgane in pamet v svojih pralnicah komunistična partija.

Ne trdim, da je vse v redu v vrstah zapadnega sveta. Človeška sebičnost ima mnogo vpliva in je močno zasidrana v vrstah tako imenovanega "prostega gospodarstva in podjetništva." Toda proti krivicam vsaj lahko odpreš svoja usta in kritiziraš, kar ti ne ugaja. In če si v službi lahko odstopiš in greš in če se ti zljubi iti izven tega reda, so ti tudi na stečaj odprta vrata. Lahko predlagaš tudi spremembe, itd. Pa napravi to v deželah, v katerih ima prvo in zadnjo besedo komunistična partija. Takoj boš za glavo krajši! Cela vrsta takih slučajev priča, ki so se kaj oglašili in skušali ublažiti linijo komunističnega postopanja napram ljudstvom, kjer vladajo. Masarik, Beneš in cela vrsta drugih na Češkem, na Poljskem, v naši stari domovini Furlan, Snój, med Hrvati Subašić in koliko jih je bilo med Srbi, ki so padli, nekateri zgubili glave, drugi so morali v "komunistične vice," kjer mnogim še sedaj komunistična partija žeha in pere možgane in pamet.

Ko bi tisti, katere so komunisti skrajšali za glavo, vstali od mrtvih, bi danes govorili drugače, drugi jezik, o možnostih "mirnega sožitja" s komunisti. Vsak izmed njih bi razočaran izjavil: Nisem vedel, da so komunisti taki hudici! Verjeli smo jim, pa smo naselili, kakor muhe na kačje jezike, ki jih kaže drža iztegnjene iz svojih žrel, ko leže na soncu, da muhe sedajo na nje — potem pa hlastnejo in gub-vele muhe!

Boste rekli, to je pa prehudo, kar govoriš o komunistih! Prehudo? Le bridka resnica je! Komunisti katkega kompromisa ne poznajo. Tudi odpustitve svojim političnim nasprotnikom ne poznajo. Za take imajo le maščevanje. Na kak kompromis pristanejo le, če služijo njihovim ciljem in ciljem — drugače nikoli! V njihovih vrstah ni mesta za prosto svobodno mišljenje, kaj šele za kako svobodno gibanje in udejstvovanje in ne za kako uveljavljanje kakšne prave svobode. Partija in njeno vodstvo, v katero se s hlinavoščinami lažjo vrinejo nerasni grešni kozli vseh vrst, to vlada in kdor podvomi v nezmožljivost partijskega vodstva ali diktatorja, ta pride na mah na listo za likvidacijo.

Tako je to tolikrat ponovno in ponovno opevano omenjeno komunistično "mirno sožitje." Za mnoge med nami je nerazumljivo, kako je mogoče, da nekateri med nami Slovenci v Ameriki, ki vedo, da se po 30, 40 in celo nad 50 let ameriški kruh, ameriške "pork chopse," "steak," prejemajo zdaj ameriško pokojnino, pa neprestano kritizirajo in zabavljajo čez ameriško demokracijo, obsojajo vsak korak naše zvezne administracije, ki ga napravi, da bi zavrla in preprečila približevanje in ugnezdovanje komunistične miselnosti na tleh Z. D. in na ameriškem kontinentu sploh. Otega, kar komunisti ruvarijo proti nam, tega pa ne omenijo nikdar. Kako to? Ali jim to ugaja, to odobravajo?

Izmed mnogih slučajev, naj navedem le enega. V izdaji časke "Prosvete" z dne 25. aprila t. l. sem bral slučajno članek "Tragedija Kube in Amerike," ki ga je napisal znani A. Garden, nekdanji urednik imenovanega časopisa.

Mož takoj v začetku njegovega članka napravi resen obraz. Njegovo vznichenje, ki se zazna takoj v prvih vrstah, pove, da je nekak jezero ter razburjeno pomočil pero v črnilo ter nato začel pisati, kakor on pisati zna — ter deliti in brati levite. Kakor morem razbrati iz njegovih vrstic in njegovega "diplomatičnega državnikaškega razglabljanja," ga je v to slabo voljo menda pripravil in spravil odločen nastop našega predsednika Johna F. Kennedyja napram Kubi, kjer znani, bradat in brkati Castro razgraja in psuje že dalj časa Amerikance po navodilih in načrtih profesionalnega kričarja Hruščeva. Ta je od Castra vzel v najem Kubo iz namena, da bo pod okni in pred vrtni Zdrženih držav nagažal ter lučal kamenje v nas.

Ker je Kennedy na ta račun povedal nekaj odločnih besedi Castru in zraven tudi sedanje mu komunističnemu papežu Hruščevu, je to tako hudo zadelo Gardnovo "pravičnost," da je naslovil na vse to v svojem članku med drugim tudi sledeče levite:

"Najbrže ste uganili. V mislih imam tragično in kriminalno invazijo Kube, pri kateri in radi katere si bo naša Amerika širrom sveta zopet grozno omadeževala svoje nekdaj blesteče ime. Vse to radi svoje zmotne, stupidne, machiavelijske in perfidne zunanje politike, v katero se pogreznila pod Trumanom, takoj po smrti dalekovidnega in modrega F. D. Roosevelta, korakala v okvirju njegovih (Trumanovih) zmotnih smernic tudi pod Eisenhowerjem in po vseh znakih nadaljuje to pot tudi pod sedanjim predsednikom Kennedyjem, od katerega so mnogi toliko pričakovali.

Da z ženo nisva glasovala za Kennedyja, za "manjšo zlo", je bil vzrok njegov govor v Ohiju (menda v Columbusu), ki ga je kot kandidat posvetil predvsem Kubi in v katerem je pokazal, da je pristaš in pobornik perfidnega imperializma."

Well, well! Zdaj jih je Kennedy dobil pod nos! Šika se mu, kaj? Zakaj ni on prej poprašal za nasvet "tovariša" Gardna, kako naj bi smel govoriti o Kubi in o komunističnih gnezdih tam, v katere je Hruščev nastavljal izvalitev jajca komunističnih erakopirjev in vran, katerim bi bila poverjena misijonska naloga komunistizirati Ameriko.

Tone pač piše, kakor Tone zna! Ampak, da v takih važnih in resnih časih slovenski list v Ameriki kaj takega objavi — to je pa nekaj drugega! To je pa sramota, vsaj v očeh

Staraga Majka.

Sveta svojeglavnost — Dva ranjenca

Lemont, Ill. — V soboto, 10. junija, gremo na igro k Sv. Štefanu v Chicago. Ob 7:30 zvečer se začne v cerkveni dvorani, Igralci pridejo iz Milwaukee, Wis. Igrajo se dali ime "Svojeglavček." Pa to ime ni pravilno! Naslov igre bi se moral glasiti "Sveta svojeglavnost," ali pa "Dva nevarna ranjenca." Svojeglavnosti ne smemo vzeti vedno kot slabe lastnosti, temveč kot značajnost. Vsak človek mora biti svojeglav, odločen, nevstrašen, če hoče kaj doseči. Taka je tu-

Neprestane grožnje italijanskih prenapetih Slovincem

Kljub vsem protestom s strani slovenske manjšine in pozivom vladi in oblasti, naj poskrbi, da preneha protislovenska gojenja, prenapetosti porabijo kakršno koli priliko, da pokažejo italijansko "narodno budnost." Policijske oblasti seveda redno zameže, točno tako kot pred 40 leti, ko so fašisti počenjali, kar so hoteli. Demokratični Italijani so čisto odobravalni njih dejanja. Na žalost je tudi sedaj mnogokrat isto, čeprav se sem ter tja čujejo glasovi, ne samo v Trstu, — morda tam celo najmanj, — naj bodo oblasti opreznе pred izpadi neofašistov po raznih krajih Italije.

Znani florentinski župan La Pira je poslal ogorčeno pismo predsedniku zaradi izredov ob priliki zborovanja neofašistične mladinske organizacije "Comitato tricolore." Neofašisti so skušali tudi napasti župana, a so ga znanci opozorili o nevarnosti in je odšel iz cerkve skozi

di glavna igralka v "Svojeglavčku." To je mlado kmečko dekle, pošteno in dobro, ki je šlo po ravni poti, da je svoje doseglo: dobilo pravega, poštenega, vernega moža: trdnega, izklesanega, kot so naše slovenske gore. Ta pošten par bi lahko imenovali: "Luč s slovenskih gor."

Kako je bil ta "Svojeglavček" odločen in pošten, bo prepričevalno kazal nevarni ranjenec, zagrebški Jud, veletrgovec, ki je prišel kot turist na Gorenjsko k "Svojeglavčkov" gostilni, pa se je siro-mak hotel malo muzati okrog "svojeglavčka" in je celo pomnoč splezal po lojtrni na okno. Dobil je od "Svojeglavčka" tako klofuto, da se je zvrnil z lojtre in se je ves polomil, tako ga je dekle "trješnilo." Pa tudi služkinja v oni gostilni je bila tako močno dekle, ki se je branilo s trdo pestjo. Tako bomo videli na odru dva nevarna ranjenca, dva dokazna poštenja naših slovenskih deklet. Dokler slovenski rod hodi po zemlji tod, bo de slovelo slovensko dekle!

Igra je tako razgibana in vesela, da ni mogoče povedati. Treba je le videti in uživati. Sem res radoveden, če je kateri zaveden Slovenec tam okrog Sv. Štefana, ki bo v soboto zvečer ostal doma. Prišli bomo tudi iz Lemonta in iz Joliet, pa iz Waukegana in še od drugod. Čikažani vedo, kaj se šika, kadar pride obisk. Obiskovalce je treba počastiti, se jim zahvaliti, da so prišli. Pa še s tolikimi žrtvami! Nikar naj ne bo nihče hud, če bom prihodnji teden napisal resnico, če obisk ne bo dober in bom rekel: Okrog Sv. Štefana ni več Slovencev, pa če vam bom dal pravo ime! Kakšno? Kar naprej recite: "Zaspanci" in "dremaveci" nočemo biti! Ne, to pa ne! Sveto svojeglavnost v "Svojeglavčku" hočemo videti in obema ranjencema bomo pošteno "korenček strgali." Milwaukee igralci dobrodošli in Vašega "spreobrenja" smo zelo veseli, da ste po "Dveh samcih" našli "dva ranjenca." Prav, da na ta plemenit način poravnate svoj "Davek na samce!" Skupaj bomo popili ono "limonado!"

Na svidenje pri Sv. Štefanu v Chicago!

P. Odilo OFM.

stranska vrata (bila je ravno ne-dejja).

V Trstu so skvadristi imeli spet priliko dati duška svoji "budnosti" ob proslavi 100-letnice zedinjenja Italije, ki so jo v Trstu uradno proslavili 27. marca v gledališču Verdi.

Proslave so se udeležili predstavniki oblasti: komisar Palamara, župan Franzil, škof Santin in člani raznih organizacij, seveda ni manjkal "Odbor za narodno budnost," ki je že pred pričetkom proslave raztrosil letake iredentistične vsebine in v vzkliki: "Fiume, Istria, Dalmazia," prekinjal podžupana Cumbata, ki je tvoril in vodil proslavo. Prekinjali so tudi slavnostnega govornika vseučiliškega profesorja Tabacchija. Po zaključku proslave so seveda razgrajali stopili v akcijo v mestu in vpili proti Slovincem.

Med tem je tudi Lega Nazionale dobila novega predsednika. Ta organizacija združuje večino italijanskih strank in se prav tako bori za "italijanstvo Trsta." Dosedanji predsednik Lege in občinski svetnik demokristjan Harabaglia se je poslovil z značilnim govorom:

"Zdi se skoro paradokso, da se po toliko desetletjih združitve in osvoboditve, za katero so se borili naši očeti in se žrtvovali stotisoči vojakov Italije, še vidimo napadene v naših najbolj svetih čustvih pod grožnjo ne-poglednosti čistih italjskih izročil teh krajev. Obramba pred to grožnjo bo ena prvih in najtežjih nalog, ki čaka novo vodstvo organizacije. Nobene nove koncesije se ne sme dati zahtevam vlade in vseslovenskim aktivistom, kajti narodna manjšina uživa enake pravice kot italijanska in ne more zahtevati, da bi bila v primeri s to celo privilegirana ..."

V Rimu je parlament spet pričel obravnavati slovensko šolsko vprašanje. Delegacija slovenskih šolnikov je bila štiri dni v Rimu, kjer je razložila predsedniku parlamentarne prosvetne komisije, poročevalcu te komisije in raznim poslancem načelna vprašanja, ki so v zvezi z zakonom o slovenskem šolstvu. Istočasno so seveda fašisti v listu "Il Secolo d'Italia" objavili "politično karakteristiko" 71 slovenskih šolnikov: V začetku porajunjske list, da je "titovec vsak, kdor žali dobro ime Italije." Vseh 71 šolnikov so zmetali v tem dopisu v en koš: Vsi so titovci, komunisti in antitalijani, vsi so predstraže titovstva, čeprav so prav nasprotnega političnega prepričanja.

Tri nova šolska poslopja v Števerjanu

V števerjanski občini so v nedeljo, 7. maja, odprli kar tri nova šolska poslopja. To je redek dogodek in ni čudno, da so ga občani pričakovali s pomosom. Prva šola je bila odprta v Jazbinah v navzočnosti domačinov in predstavnikov krajevnih oblasti. Nato so odšli vsi skupaj v Valerišče, kjer je novo šolo blagoslovil v navzočnosti župana in prefekta msgr. dr. Klince. Tre-tjo šolsko poslopje je stavba otroškega vrtca v Števerjanu. Tudi to je blagoslovil dr. Klince.

Slovenske napise v slovenske vase

Član tržaškega mestnega sveta dr. Simčič je tekom proračunske debate v mestnem svetu zahteval, da poskrbi občina, da bi do dobile ceste in ulice v slovenskih naseljih slovenske napise. (Dolge na 3. strani)

JOSIP STARE:

Lisjakova hči

Klotilda je hodila domov le še spat, sicer pa je zmeraj tičala pri teti in Ahnenfelsu. Najrajši bi se bila povsem preselila k njima, ali po tedanjih njenih nazorih ji ondi ni bilo prostora. Nekega jutra, ko se je zopet odpravljala k teti, poročil ji je prvi trgovski pomočnik, da bi rad govoril z njo nekaj silno imenitnega, zato jo je prosil, da bi ga poslušala, predno pojde z doma. "Gospa," rekel je pomočnik, "prvega bo treba plačati menic za več tisoč goldinarjev, a izkupljenega nimamo niti za polovico; kje naj vzamem denarja?"

"Kjer ga hočete," odvrne mu Klotilda nevoljno, "meni ni bilo nikdar do prodajalnice in trgovine."

"Ali sedaj bi vam moralo biti do njiju, zakaj če ne plačamo menic, moramo prvega dne meseca prodajalnicu zapreti, ključ pa izročiti sodišču."

"Vi mislite torej napovedati bankerot?" vpraša ga srdito Klotilda, katero je sedaj prvič zaskrbelo, kdo jo bo zalagal z novci in plačeval njene račune.

"Te pravice nimam," pojasnjuje ji pomočnik, "sodišče odloči, kaj se stori, ako do tedaj ne bo gospoda nazaj."

"Ej, pa zaprite," odgovori ona lahkomišeln, "hiša in kar je v stanovanju, to je moje, tega mi ne vzame nihče."

"To veste vi bolje nego jaz," dostavi pomočnik skromno, potem nekoliko umolkne, ali vidi se mu na očeh, da bi ji rad povedal še nekaj, da se pa ne upa. Tudi Klotilda to zapazi in ga hrabi:

"Ali bi mi radi še kaj povedali? Govorite! Meni so takšne stvari sicer zoprne, toda sedaj naj bo."

"Povedal sem vam vse; drznili bi se vas opozoriti samo še na to, da je hiša vknjižena na ime gospoda Lovra Mraka, kolikor je meni znano. Ali imate morda posebno pismo, da ž njim dokažete svoje lastništvo?"

"Pismo?" ponovi ona vsa srdita in je sedaj bleda sedaj rdeča od strahu in jeze. "Kaj treba meni pisma; vsa Ljubljana ve, da sem jaz Lisjakova hči in da je bil to od nekada Lisjakov dom."

"Bil je, bil; tudi trgovina je bila Lisjakova in hiša je vedno podpirala kredit, ker je bilo imetje vedno skupno in je skupno prešlo na gospoda Mraka, Lisjakovega zeta."

"Kaj vi umejete take stvari!" zavrne togotno Klotilda, "ali bi me hoteli tudi vi poučevati? To si odločno prepovedujem! Bavite se s prodajalnic, mene in hišo pa pustite na miru. Če se bo kdo hotel dotakniti, kar je mojega, najdem v Ljubljani doktorjev dovolj, ki me bodo branili in mi oteli imetje."

"Ne vem, kako bo," reče pomočnik, zmiga z rameni in odide.

Ko je bila Klotilda zopet sama, ni se utegnila jeziti na drznega pomočnika, ampak mislila je na prihodnost. Pravzaprav bi morala biti pomočniku celo hvaležna, da jo je opozoril na nevarnost, katere ji je res pretila od skoro gotovega trgovskega poloma. Zdelo se ji je, kakor da je na ladji, ki se potaplja, pa je mislila, kako bi s te ladje pred potopom otela več ko mogoče. Iztilkala je po vseh omarah in po vseh skrivnih predalčkih; pobrala vso zlatnino in druge dragocenosti ter vse po malem znosila k teti Brigiti. Bilo je takšnega drobiža za več ti-

soč goldinarjev in za nekoliko časa bi odleglo. Tudi oblek in perila je pobrala in shranila pri teti, da bi bilo za "črne dni." In baš ko je otela, kolikor se je dalo, prišel je polom.

Zime še ni bilo konec, ali po nizavah je sneg hitro skopnel in na razkriti trati so zrasi beli zvončki in rumene trobentice, ki nam še prej nogo lastovke napovedujejo, da skoro napoči pomladanski čas. Zjutraj seveda je na Ljubljani še ležala gosta megla in šele malo pred poldnem so mogli prvi solnčni žarki posvetiti skozi okna in skrbnim materam naznaniti, da bodo popoldne mogle svoje otročice peljati na izprehod, kjer se naučijo čistega zraka.

Ob tem času, baš na tržni dan, bilo je po Velikem in tudi po Starem trgu kaj živahno gibanje. Po prodajalnicah so si ljudje kar vrata podajali in prodajalci so imeli premalo rok, da bi postrezali tako hitro, kakor je kdo žele. Le pri Mrakovih so praznovali; prodajalnica je bila zaprta; hlapec je od dolgega časa slonel pred vežnimi vrati in majal z rameni, če so ga znane kuharice s trga grede vpraševale, zakaj danes niso odprli. Skoro vsakdo, kdor je prišel mimo, obstal je in se čudil, da je ta najstarejša prodajalnica zaprta na tržni dan, ko je največ trgovine. Hitro se je raznesla novica po vsem mestu in vsakdo je sodil po svoje o tem dogodku, imenitnem za domače ljubljanske razmere. Preprosti ljudje so se čudili in si pripovedovali to in ono; trgovci pa so vedeli itak prej, da bodo pri Mrakovih morali zapreti, če se skoro ne vrne pridni gospodar. Sedaj so edino ugibali, ali ostane po likvidaciji kaj gotovine ali ne. Sploh se ta dan v Ljubljani menda nista sešla znanca, da bi se ne menila o Mrakovem polomu. Bilo jih je, katerim je bilo žal nesrečne žene, toda še več je bilo takih, ki so ji od srca privoščili, da bi tudi ona okusila grenkosti življenja. Mraka sagemu pogrebu se je 10. maja zbralo izredno veliko duhovnikov iz vseh krajev Slovenije in okoli dva in pol tisoč njegovih prijateljev.

Ob treh načinov atomskega žarčenja: alfa, beta in gama žarkov, so v prvi vrsti gama žarki zaradi velike energije, ki jo vsebujejo, zmogni izzvati močne biološke učinke, od katerih jih nekaj lahko postane za kmetijstvo v izrednih slučajih zelo velikega pomena. Posebno na poprišču vzgojitve

vajena za starega Lisjaka. Od kar je pa Mrak izginil, držala je ni več nobena stvar; najrajši bi bila šla iz hiše, kjer ni bilo ne gospodarja ne gospodinje. Ali zopet je spoznala, da bi ne bilo pošteno neutegoma ostaviti dom, kjer je pomnila mnogo lepih dni. Tudi ji je prigrvarjal prvi pomočnik, naj nekoliko potripi; saj se itak vsi skoro razidejo. Ko ji je hotel hlapec povedal, da je prvi pomočnik ključ odnesel na sodišče in da več ne odpro prodajalnice, vedela je Lenka, da je prišel čas ločitve. Pobrala je vse svoje stvari, zložila jih je v skrinjo in se pripravila za odhod; potem pa se po stari navadi lotila dela kakor vsak drugi dan. Ko je pa popoldne vse pomila in počedila po kuhinji, ni je več držalo, ampak preoblekla se je bolj praznično, ogrnila veliki volneni robec in odšla k teti Brigiti, da bi sporočila svoji gospe, kako in kaj je bilo v tem domu.

(Dalje prihodnjič)

Isti dan je Klotilda na vse zgodaj vstala in se prav hitro zmuznila čez ulico k teti, da bi ne bila navzoča, ko bodo sodni ljudje iztikali po njeni hiši in povpraševali po tolikih in tolikih rečeh, ki so ji bile od nekada zoprne. Kakor že dalj časa, dala si je tudi danes prinesiti obed k teti in se ni menila za to, kar se je godilo na očetovem domu. Le časih je nehote pogledala skozi okno in nekoliko čudno ji je bilo pri srecu, ko je videla na delavnici prodajalnicu zaprto.

Najteže je ta dogodek čutila stara kuharica Lenka, ki je bila še za rajnega Lisjaka gospodinja pri hiši. Prav tako je gospodinjala Lenka tudi potem, ko se je Klotilda omožila in so ji rojile druge muhe po glavi, nego da bi se bavila z domom kakor druge žene. Stara kuharica je morala skrbeti za vse sama in se ni zaradi tega nikdar pritožila, dokler je bil še gospod doma; zakaj kadar je česa potrebovala, šla je kar k njemu, kakor je bila

Atomska energija in kmetijstvo

Atomsko energijo je moč koristno izrabiti v številne namene. Uporaba atomske energije v kmetijstvu gotovo ni nepomembna, vendar ne smemo pričakovati, da bo praktični kmetovalec moral kdaj uporabljati pri svojem delu na polju Geigerjeve števec ali snovi, ki izžarevajo atome. Gotovo pa je, da bodo izsledki kmetijskega raziskovanja, do katerih bodo prišli s pomočjo novih atomskih znanosti, prej ali slej našli pot do zadnje kmetije in tam pomagali povečati gospodarski uspeh. Spriči tega je nedvomno potrebno enkrat napisati tudi nekaj o tem, kaj nudi atomska energija kmetijstvu.

Atomska doba nudi kmetijstvu štiri skupine pomožnih sredstev, ki jih kmetijsko raziskovanje more uporabiti v prvi vrsti za nadaljnji razvoj osnov kmetijstva. To so: energija, žarčenje, nevtroni in izotopi.

Energija, ki prihaja iz atomskih central, bo kmetijstvu na razpolago v obliki električnega toka. Bistvena prednost atomskih elektrarn je v tem, da lahko črpajo večjo in v bodočnosti cenejše vrelce energije kot navadne elektrane.

Od treh načinov atomskega žarčenja: alfa, beta in gama žarkov, so v prvi vrsti gama žarki zaradi velike energije, ki jo vsebujejo, zmogni izzvati močne biološke učinke, od katerih jih nekaj lahko postane za kmetijstvo v izrednih slučajih zelo velikega pomena. Posebno na poprišču vzgojitve

vajena za starega Lisjaka. Od kar je pa Mrak izginil, držala je ni več nobena stvar; najrajši bi bila šla iz hiše, kjer ni bilo ne gospodarja ne gospodinje. Ali zopet je spoznala, da bi ne bilo pošteno neutegoma ostaviti dom, kjer je pomnila mnogo lepih dni. Tudi ji je prigrvarjal prvi pomočnik, naj nekoliko potripi; saj se itak vsi skoro razidejo. Ko ji je hotel hlapec povedal, da je prvi pomočnik ključ odnesel na sodišče in da več ne odpro prodajalnice, vedela je Lenka, da je prišel čas ločitve. Pobrala je vse svoje stvari, zložila jih je v skrinjo in se pripravila za odhod; potem pa se po stari navadi lotila dela kakor vsak drugi dan. Ko je pa popoldne vse pomila in počedila po kuhinji, ni je več držalo, ampak preoblekla se je bolj praznično, ogrnila veliki volneni robec in odšla k teti Brigiti, da bi sporočila svoji gospe, kako in kaj je bilo v tem domu.

(Dalje prihodnjič)

Isti dan je Klotilda na vse zgodaj vstala in se prav hitro zmuznila čez ulico k teti, da bi ne bila navzoča, ko bodo sodni ljudje iztikali po njeni hiši in povpraševali po tolikih in tolikih rečeh, ki so ji bile od nekada zoprne. Kakor že dalj časa, dala si je tudi danes prinesiti obed k teti in se ni menila za to, kar se je godilo na očetovem domu. Le časih je nehote pogledala skozi okno in nekoliko čudno ji je bilo pri srecu, ko je videla na delavnici prodajalnicu zaprto.

Najteže je ta dogodek čutila stara kuharica Lenka, ki je bila še za rajnega Lisjaka gospodinja pri hiši. Prav tako je gospodinjala Lenka tudi potem, ko se je Klotilda omožila in so ji rojile druge muhe po glavi, nego da bi se bavila z domom kakor druge žene. Stara kuharica je morala skrbeti za vse sama in se ni zaradi tega nikdar pritožila, dokler je bil še gospod doma; zakaj kadar je česa potrebovala, šla je kar k njemu, kakor je bila

trajati morejo gama žarki do bro služiti, ker je z njihovo pomočjo možno bistveno zvišati število dednih sprememb, ki se pri rastlinah pojavljajo. Omejuje pa uporabo gama žarkov dejstvo, da so ti žarki tako intenzivni, da v veliki meri izzovejo pri semenju mutacije in so tako škodljivi, da umorijo 80 do 90 odstotkov semenja, ki ga z njimi obsevajo.

Nevtronsko žarčenje ni tako močno, zato je s tem mogoče brez škode doseči veliko večje mutacije kot z gama žarki.

Vse te mutacije (dedne spremembe), ki se drugače pojavljajo v naravi le po zelo dolgih časovnih razdobjih, niso že načeloma koristne pri vzgajanju rastlin; mnoge ustvarjajo nove vrste s posebno raznolikostjo cvetnih barv in oblik. Sadnim rastlinam večja rodnost, povzročajo zgodnjo dozorelost, odpornost proti raznim obolenjem ali pa jim obujajo nove, koristne lastnosti.

Pri vsem tem se sami posebi stavlja vprašanja: ali ni ravnanje s takim obsevanim semenom nevarno, ali niso pridelki iz takega semenja radioaktivni in zdravju škodljivi? Strokovnjaki jamčijo v tem pogledu za popolno varnost. Obsevanje povzroča v klicah semenja samo določene spremembe dednih lastnosti, samega semenja pa ne napravi radioaktivnega. Z "atomske obsevanimi" semenji postopoma prav tako kot z normalnimi in čakamo na presenečenja. Kratkotrajno obsevanje ne povzroča pri vseh semenih sprememb in v pozitivnih primerih so izidi kaj različni. Večkrat se pokažejo nove lastnosti šele na rastlinah drugega ali celo

tretjega pokolenja. Ena vrsta nas bo morda razočarala — ko bo obsijano seme nekoč doseglo tudi našo deželo — vendar so možnosti, da si ustvarimo novo pomembno vrsto v vrtnarstvu, poljedelstvu in sadjarstvu, zelo verjetne. Seveda bo za to delo potrebna izdatna porcija potrpežljivosti. Seme mora dozoreti, treba ga je odbirati, hraniti in naslednje leto posejati ter opazovati razvoj. Na tisoče in tisoče Američanov se že pridno ukvarja s takim semenjem po vrtovih, balkonih in oknih. Seme izpostavljajo v posebnih napravah radioaktivnemu izžarevanju kobalta 60.

SE NEKAJ O NEVTRONIH IN IZOTOPIH

Nevtroni so tisti delčki v jedru atoma, ki niso nabiti z elektriko. Dasiravno prispevajo k teži in tvarini atomskega jedra, ne vplivajo na kemične lastnosti atomov. Tako imamo atome istega kemičnega elementa, n. pr. železa, ki vsebujejo različno število nevtronov in so zaradi tega različno težki, a imajo kemične lastnosti, ki se prav nič ne razlikujejo, ker so pač vsi atomi železa. Taki atomi, ki se razlikujejo le po svoji teži od navadnih atomov kakega elementa, se imenujejo izotopi. V kmetijskem raziskovanju imajo posebno vlogo. Ena najvažnejših lastnosti mnogih izotopov je ta, da so nestabilni in po krajšem ali daljšem času razpadejo, pri čemer nastajajo med žarčenjem atomi drugih kemičnih elementov. S primernimi napravami lahko merimo žarčenje, ki pri tem spreminjanju atomov nastaja. Na ta način ugotavljamo prisotnost izotopov. Pri raziskovanju se poslužujejo tega načina, da zasledujejo pot izotopov, n. pr. fosforja ali ogljikovega dvokisa v zemlji, rastlinah in živalih. Ti izotopi fosforja, ogljikovega dvokisa, žvepla in drugih elementov so omogočili odkritje popolnoma novih in osnovnih spoznanj glede učinka in poti fosfornih gnojil, glede presnove rastlin in živali in glede nekaterih bolezenskih sprememb organizmov.

Ta nova odkritja so popolnoma spremenila naše predstave o poteku presnove v rastlinah in živalih. To jasno priča n. pr. asimilacija ogljikove kisline. V tem primeru so s pomočjo izotopov ogljikovega dvokisa in fosforja spoznali, da se kopiči sončna energija v proizvodih prenavljanja rastlin. Na podlagi tega spoznanja sedaj že pokončujejo s kemičnimi sredstvi plevele.

Uspeli so pa tudi že poizkusiti združitev dvokisa v zraku s kisikom v zraku s pomočjo atomskega žarčenja. S tem je postala možnost pridobivanja dušičnega gnojila.

Iz Primorskega
(Nadaljevanje z 2. strani)
se s slovenskimi imeni. To bi morala občina v smislu določil Londonskega sporazuma že davno napraviti.

Vipavski dekan pokopani
Pretekli mesec je umrl na splošno poznani vipavski dekan Ignacij Breitenberger. K njegovemu pogrebu se je 10. maja zbralo izredno veliko duhovnikov iz vseh krajev Slovenije in okoli dva in pol tisoč njegovih prijateljev.

Slovenec v akademskem svetu tržaške univerze
Pri volitvah v akademski svet tržaške univerze so tudi letos slovenski študentje nastopili s svojo listo "Adria." Dobili so 61 glasov in svojega zastopnika — Marka Udoviča — v svetu.

nih gnojil iz zraka na cenen način že precej otipljiva. Razvoj tega procesa do industrijske proizvodnje bo pa le še trajal nekaj let.

Če si z malce fantazije skušamo predočiti bodoči razvoj, si že lahko upravičeno predstavljamo posledice uporabljanja atomske energije v kmetijstvu. Gotovo se bo s pomočjo te dala povečati kmetijska proizvodnja in poceniti. Toda kakor niso sezidali Rima v enem dnevu, tako tudi še ne smemo prekmalu pričakovati preobilice sadov mlade atomske znanosti. Brez muje še dolgo ne bo mogoče obuti čevljev. Drži pa, da bo atomska znanost pomagala kmetijstvu zagotoviti si pripadajoči delež narodnega dohodka.

Tri leče v eni

Če se bo obnesla zamisel prof. Maitenaza, ljudje z opešanim vidom ne bodo potrebovali dved parov očal.

Mnogo let so znanstveniki in raziskovalci zamaš skušali izdelati naočnike, ki bi se obnesli na vseh razdaljah. Med njimi jih je bilo veliko, ki so čez čas razglasili problem za prav tako nerešljiv, kot je na primer kvadratura kroga. Francoski profesor Bernard Maitenaz pa se je leta 1951 ponovno lotil te reči. Po dobrih osmih letih raziskovanja, ga dela je presenetil strokovni svet: z zapletenimi računi, ki so jih delno opravljali tudi elektronski možgani, mu je uspelo izdelati lečo, v kateri se polagoma spreminja lomni kot.

Med ljudmi, ki jim morajo ustrezne leče izboljševati vid, je večina kratko — in daljnovidnih, razdalja med zenico in mrežnico v njihovih očeh je torej prevelika ali premajhna.

Z leti začne zenica izgubljati nekdanjo prožnost, človek spozna najprej pri branju, da mu peša vid, zato si omisli naočnike. Ker pa spremlja tako imenovano starost daljnovidnost, ki jo je sicer lahko popraviti s primerno lečo, po navadi še pešanje splošnih sposobnosti očesa, človek ne more več jasno razločevati oddaljenih predmetov. Potrebne leče izboljševati s drugimi.

V razmeroma zgodnji dobi optike so skušali odpraviti to nevednost pogostega menjavanja naočnikov. Leta 1759 je iznašel Benjamin Franklin — dvojno lečo: v en okvir je vložil dve, zgornja je bila namenjena gledanju na daljavo. Sedanje leče te vrste so sicer občutno izboljšane, vendar imajo še vedno to pomanjkljivost, da se ne obnesejo pri srednjih razdaljah, torej med "blizu" in "daleč."

Pariški profesor je s svojo lečo, ki odpravlja to pomanjkljivost, ustregel tako ali drugače pomanjkljivim vidom, seve pa tudi optikom. Uspeha ni dosegel brez težave. Razen zapletenih računov je bilo treba premagati še marsikaj drugega, na primer to, da na vsem svetu ni bilo brusilnega stroja, ki bi stekleni leči zagotovil zaželeno obliko. Izoblikovati je bilo treba nov brusilni postopek, ki ga je zmoget le nov stroj, natančna naprava, če pomislimo, da se je smel brusilec na posameznih točkah "treh leč v eni" zmotiti kvečjemu za tisočinko milimetra. Seveda bo moralo nove naočnike preizkušati še mnogo ljudi, zakaj človeško oko ni optični instrument, temveč sestavni del živega organizma, v katerem ne gre vedno vse po matematičnih računih.

Nemški katolici predlagajo zadoščenje za nacistične zločine nad Judi

PREIBURG, Nem. — Znano nemško gibanje "Pax Christi" je imelo v Freiburgu svoje letno zborovanje in slovesno odkrilo v kraju Buehl blizu Freiburga "Križ miru."

Ob tej slovesnosti so prireditelji zborovanja in voditelji gibanja sprožili idejo, naj bi si nemški narod sam naložil zadoščenje za nacistične zločine nad Judi in zbral toliko kapitala, da bi z njim lahko rešili milijon gobavih otrok, ki sedaj živitarijo po Aziji in Afriki.

Delo dobi
Neporočena ženska dobi delo v trgovini z jestvinami. Stanovanje, hrana in plača po dogovoru. Zglasite se v Victor's Delicatessen, 4735 Payne Ave. —(111)

Moški dobijo delo
DELO ZA MOŠKE
IŠČEJO SE 3 TURRET LATHE OPERATORJI
Z WARNER & SWASEY
IZKUŠNJO.
Pišite na American Home Publishing, Box 103, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio. (113)

MALI OGLASI
St. Augustine, Florida
Naprodaj je restavracija in gostilna zaradi bolezni. \$19,000. Kličite IV 1-7381. (111)

V fari sv. Vida
na E. 64 St., severno od St. Clair Ave., je naprodaj 4-stanovanjska hiša. Vsako stanovanje ima 4 sobe. Potrebne popravila. Zahteva \$10,900.
CHIMES REALTY
1186 E. 79 St.
UT 1-0323 IV 6-4758

Sobe se odda
3 lepe sobe za enega ali dva odrasla. Vprašajte na 1176 E. 61 St., spodaj, spredaj. (mwfx)

Hoje plošče kupimo
Kdor ima Hojejeve plošče v dobrem stanju naprodaj, naj pokliče EX 1-9308 ali DI 1-3730 po 5. uri pop. (7, 9, 12, 14, 16 jun.)

Sobe se odda
Pet sob se odda s kopalnico, spodaj, starejšim ljudem. Kličite EX 1-0772. (113)

ZOBJE, ZOBJE... — Tri leta stara Candy Carlson gleda v Miami, Fla., skozi željasti morskega psa, polnimi ostrih zob. Zobje jo niso posebno navdušili, kot kaže slika. Baje je namesto njih izbrala rajše zlato ribico kot spominke na svoj obisk v tem znanem letoviškem kraju.

Ob tej slovesnosti so prireditelji zborovanja in voditelji gibanja sprožili idejo, naj bi si nemški narod sam naložil zadoščenje za nacistične zločine nad Judi in zbral toliko kapitala, da bi z njim lahko rešili milijon gobavih otrok, ki sedaj živitarijo po Aziji in Afriki.

Oglašajte v "Amer. Domovini"

Ženske dobijo delo

Iščejo gospodinj
Iščejo žensko, ki bi skrbela za gospodinjstvo, moža in 3 sinove (8-12-13). Bi tam stanovala (v Solon, Ohio). Kličite med 5:30 in 7:00 zvečer CH 8-1062. (111)

Delo dobi
Neporočena ženska dobi delo v trgovini z jestvinami. Stanovanje, hrana in plača po dogovoru. Zglasite se v Victor's Delicatessen, 4735 Payne Ave. —(111)

Moški dobijo delo

DELO ZA MOŠKE
IŠČEJO SE 3 TURRET LATHE OPERATORJI
Z WARNER & SWASEY
IZKUŠNJO.
Pišite na American Home Publishing, Box 103, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio. (113)

MALI OGLASI
St. Augustine, Florida
Naprodaj je restavracija in gostilna zaradi bolezni. \$19,000. Kličite IV 1-7381. (111)

V fari sv. Vida
na E. 64 St., severno od St. Clair Ave., je naprodaj 4-stanovanjska hiša. Vsako stanovanje ima 4 sobe. Potrebne popravila. Zahteva \$10,900.
CHIMES REALTY
1186 E. 79 St.
UT 1-0323 IV 6-4758

Sobe se odda
3 lepe sobe za enega ali dva odrasla. Vprašajte na 1176 E. 61 St., spodaj, spredaj. (mwfx)

Hoje plošče kupimo
Kdor ima Hojejeve plošče v dobrem stanju naprodaj, naj pokliče EX 1-9308 ali DI 1-3730 po 5. uri pop. (7, 9, 12, 14, 16 jun.)

Sobe se odda
Pet sob se odda s kopalnico, spodaj, starejšim ljudem. Kličite EX 1-0772. (113)

Hoje plošče kupimo
Kdor ima Hojejeve plošče v dobrem stanju naprodaj, naj pokliče EX 1-9308 ali DI 1-3730 po 5. uri pop. (7, 9, 12, 14, 16 jun.)

Sobe se odda
Pet sob se odda s kopalnico, spodaj, starejšim ljudem. Kličite EX 1-0772. (113)

V blag spomin
PRVE OBLETNICE SMRTI
LJUBLJENEGA IN DOBREGA
SOPROGA TER SKRBNEGA OČETA
IN STAREGA OČETA

John Gerbec

ki nas je za vedno zapustil
7. junija 1960.

Ko bi ljubezen govorila
in solza mrtve obudila,
ne krila Tebe bi gomila.
Sladka nam je misel na Te
in na ljubki Tvoj nasme,
na besede ljubeznive,
ki imel si jih do nas vseh.

Zalujoci:
ANTOINETTE, soproga
RICHARD J. sin
NANCY in NETTIE, hčerki
VNUKI in VNUKINJE
ter OSTALO SORODSTVO

Cleveland, O., 7. junija 1961.

Freiburg, Nem. — Znano nemško gibanje "Pax Christi" je imelo v Freiburgu svoje letno zborovanje in slovesno odkrilo v kraju Buehl blizu Freiburga "Križ miru."

Karel Mauser:

LJUDJE POD BIČEM

II. del

"Včasih mislim, da jih je več kot polovica, ki ne bi hoteli umreti za to, kar je danes. Njim je bila to milost, da so lagali. S prepričanjem, da umirajo za svobodo, so končali ob kolih. Nekoč sem sam tako mislil. Kako človek v trpljenju hitro verjame!"

Hotela je nekaj reči, pa je požrla besedo. Ob pogledu na to zrelost pod njima, ni smela več obrniti mrtve preteklosti.

Ko sta sedela pod košatimi kostanji na gostilniškem vrtu, je šele čutila, kako jo peče obraz. Roke do bluzinih rokavov so ji rdeče žarele, vrat do prsnega izreza jo je žgal.

"Kar preveč te je opeklo," se je nasmehnil, ko jo je gledal.

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

OAK PARK — 1½ yr. old 9 apts. Income \$18,020. Price \$165,000 only \$12,500 down. Owner. AN. 3-0940. (111)

PARK RIDGE — BY OWNER. Completely air-cond. 3 Bedrooms. Brick split level. With Studio apt. 3 Full baths, Panel. rec. room with fireplace. Att. garage. Selling for \$34,000. 1411 Oakton, TA 3-7339. (111)

HOFFMAN ESTATES — BY OWNER. Lovely 7 Rm. ranch, 3 Bdrms. Family rm., 1½ bath, W.W. carpeting, S&S, Patio, carport, Lot 83x125. Nr. Public & Catholic schools. \$20,500, \$4,000 dn. 245 FLAGSTAFF LANE. TWinbrook 4-3381. (111)

INCOME PROPERTY — 7 APTS. 5-4s, 1-5, 1-6 and 1 store. Heated Prt. bath. Possible income \$6,840. Exp. \$3,422. Price by owner \$30,000. 1701 S. ASHLAND. SE 3-9103, Geller. (114)

LISLE — 3 Bedroom contemporary. All appliances included. 100x245 ft. wooded lot. \$19,500. By owner. Phone WO 8-8203. (112)

BUSINESS OPPORTUNITY

BEAUTY SHOP
Estab. 25 yrs. Selling at a reasonable price due to illness or best offer. In Cicero. Call HI. 2-9016. (112)

SHOE REPAIR
Estab. 40 yrs. Excel. money maker. Selling reasonable. Southwest side loc. Call bet. 9 a.m. and 6 p.m. LA. 3-4779. (112)

UNFURNISHED APT. FOR RENT

5 AND 6 ROOM APARTMENT NEAR NORTH
Close to St. Michael's school and church. Excellent transportation. \$50 and \$60 month. MO 4-2193. (111)

BOATS FOR SALE

'59 OWENS 30 ft. yacht, twin screw 440 h.p., perfect condition. Orig. \$13,000, asking \$7,950. For further information call RE 4-8084. (113)

MOBILE HOMES

1959 RICHARDSON MOBILE HOME
Size 50x10. Air cond. Wall-wall carpeting. 2 or 3 bdrms. Selling at a low price. \$4,300 for quick sale. Call HE. 7-1515. (113)

"Vendar se mi zdi, da si dobila druge oči. Vraga, zdi se mi, da bi morala priti nazaj."

"Če boste jutri želi rž, bom dober mak," je rekla veselo. Zdi se mi, da bolj rdeča ne bi mogla biti."

Smejala sta se in ko sta šla proti Lescam, je suho klasje šumelo na obeh straneh ceste. Bila je trudna, da so se ji noge v kolenih komaj še udajale.

Vendar sta še ujela prvi večerni vlak. Ko sta sedela v ne preveč polnem kupeju, se mu je naslonila na ramo. Peronske luči so izginile, skoz na pol odprto okno je žvižgal zrak.

"Zaspala bom," je rekla. Objel jo je in kmalu je čutil rahlo dviganje in padanje njenih prsi. Negibno je sedel poleg nje in gledal skozi okno, v svetle iskre, ki so bežale v temo.

Preteklost mu je vendarle zapustila vsaj nekaj. To mirno dihaajoče telo z dušo, ki mu sloni na rami. Ali ga bo mogel ohraniti tudi za bodočnost?

Bleda luč ji je zlatila lase in igličevje, ki ga je prinesla z gore. Pentlja žametnega traku je bila videti kakor dvignjena obrv.

Skupaj spadava, je pomislil. Ona in jaz. Biti samo viharik je vendarle težko. Življenje je v toplem človeku.

15

Nataši se je zdelo, da prvič uživa sadove svojega dela, da je veselje, ki jo obdaja zasluženost, za vse tisti strašni beg, ki ga je preživela, in za vso moro, ki jo tlači v tej bedni sedanosti ob hladnem Razpetu. Ta vetrič v pinjah, široka obala s toplo vodo, ta slani duh, ki vzbuja v človeku čudno, neugnano koprnenje po nečem daljnem, ki je tam za velikim morjem, vse to je tisto, o čemer je nekoč sanjala. V teh lepih vilah in hotelih se je pred leti pasla gospoda in ona bi jim tedaj mogla biti kvečjemu za služkinjo, ki bi jo mogli zmerjati po mili volji in ji odgovodati službo, kadar bi hoteli. Zdaj se je vse spremenilo. Hodi ob Razpetu kakor oni nekoč, odzdravlja lepo oblečenim tovarišem, ki streljajo s svojimi očmi po njej, poskuša spet svojo srbščino in hodi na ples ter roma iz roke v roko plesalcem, ki se klanjajo njeni lepoti.

Koliko lepega ji je življenje skrivalo vse dotlej! In kako po krivici. Zato, ker je bila po rojstvu že opredeljena, do kam sme. Vse lepo je ostalo samo nekaterim.

Vsak večer je legla s težkim vzdihom in obletela stene lepe

CHICAGO, ILL.

St. Francis Hospital

CONTINUATION CARE CENTER

Devoted to the Care of Long Term and Chronically Ill Patients —

Adults and Children

WE OFFER:

- Full Hospital Facilities
- 24-Hour Nursing Care
- Completely Equipped Therapy Departments
- Spacious Grounds
- Air-Conditioned Rooms
- Special Diets
- Resident Chaplain

4 Hrs. out of Chicago on the Burlington R.R.

RATES

From \$8.00 Per Day

Call or Write

ST. FRANCIS HOSPITAL

Burlington, Ia. PL 2-4564

(113)

sobe z velikim zrcalom. Mogla se je videti s postelje. Vsak večer ji je pomenil neznansko izgubo, tako hitro je minil dan. Stirinajst dni v nadomestek za vse, kar je prestala. Mar je to pravično?

Razpet je našel svojo družbo in užival po svoje. Bil je vesel, da mu je žena sijala od sreče, ležal na drobnem pesku in motril ljudi, ki so prihajali in odhajali. Vraga, koliko trpljenja je bilo treba prestati, da je vse to mogoče, da more tudi delaven človek dihati ta slani zrak. To golo meso, ki tiho šumi po pesku mimo njega, ti goli hrbti, rjavi od sonca, so nekoč nosili težo divjih dni. Zdaj uživajo. Neznanska slast zmagoslavja ga prepaja do dna duše, vsak dan sproti obnovlja slike iz preteklosti in jih primerja s tem, kar zdaj vidi.

Nataša v kopalni obleki leži poleg njega z glavo pod senčnikom. Obraz ji je zagorel in ko Razpet mimogrede ogleduje neprestano gibanje ljudi, ki čofotajo po vodi, si mora priznati, da ima nekaj, kar mu drugi po pravici zavidajo. Nataša še nikoli ni bila videti tako zdrava kakor je sedaj. Kakor v črno kopalno obleko oblečen marmor.

"Tovariš Bregar se je nemara premislil," je rekla nenadoma. "Se pet dni in najine počitnice so v kraju. Kako lepi dnevi hitro beže. Mar ne, Kostja?"

"Tudi brez njega jih bova

lahko preživela," je rekel malomarno. "Nazadnje, Bregar si počitnice privoščil, kadar hoče."

"Kako si čuden," se je namrdnila. "Brez njega bi jih nemara še letos ne imela. In tako poceni."

"Videl je pač, da se mi dela krivica. Je to kakšna posebna usluga? Beseda je poceni. Zalegla je pač, ker je direktor. Ne vem, kaj vidiš v tem posebnega."

Misel na Bregarja, ki je obljuboval, da si nekaj dni počitnic vzame tudi sam, ga je polnila z neprijetno zavestjo, s katero si ni hotel kvariti počitnic. Le zakaj si ne vzame počitnic potlej, ko bosta z Natašo odšla? "Kaj vidim posebnega?" Natašobila se je. Poznal je to njeno navado.

"Človek je, ki čuti, da sva bila zapostavljena. Mar ni lepo, da nama skuša pomagati? Le koliko jih je od tistih, s katerimi sva bila nekoč skupaj? Vozijo se v avtomobilih in skoraj imaš občutek, da bi jim že moral reči gospod."

Zavihala se ji je Razpetova hladnost.

"Spominja me na te, ki se ti slinijo tukaj. Saj ne rečem, kopališče je kopališče, vendar se človek tega sladkanja tudi naje."

Naslonil se je na komolce, da je na pol sedel, na pol ležal. Vraga, nekaj je vendar moral ziniti! Tisti zlikani črnogorski profesorček, ki je neprestano za

njima, mu hodi na živce.

Zajela je v perišče vročega peska in mu ga v drobnem curku spuščala na trebuh.

"Ljubosumnost torej, dragec," je rekla posmehljivo. Tega njene gladkega, zafkrkljivega glasu ni mogel prenesti.

"Naramnice so ti zlezle preveč doli," je rekel ostro, ko je ujel belino njenega globokega izreza.

Namrdnila se je in se malomarno popravila. Čutila je, da ga draži in prijala jo je volja, da bi ga nalašč mučila.

"Preveč ti je, da uživam po svobodni volji, da se enkrat sprostim kakor delajo druge. Hotel bi, da bi bila kar naprej zaklenjena in da bi plesnела v tisti šoli, da bi bila podobna Silvii, ki gleda na življenje, kakor da je stara šestdeset let."

Čutil je, da je šel predaleč, da se kar naprej spozablja in vedno znova in znova dregne v to, kar ga najbolj boli.

"Saj ti ne branim, toda sama vidiš, kako te nekateri požirajo."

"Nihče me ne bo snedel," je rekla mrzlo. Sovražila ga je v tem hipu, sovražila to njegovo hladnost, ki misli, da je dovolj, da je ljubeznjiva med tistimi štirimi stenami pustega stanovanja v Dobropoljah. Večno ista pesem.

Legel je nazaj na hrbet in Nataša je obmolčala. Vedel je, da bo zvečer spet tiho in da bosta v tisti sobi kakor dva tujca. In

potem bo spet on, ki bo skušal pretrgti molk in se ponižati.

Vstala je in odšla proti vodi. Gledal je za njo, za njenim gibnim, mačjim telesom, ki se je zvijalo v bokih. Nato je z nogo brazdala po vodi in naramnice še vedno ni pripela. Malomarno ji visi po hrbtu kakor da ga prav nalašč draži.

S težkim vzdihom je zaprl oči. Dobila je družino in njen smeh, ki se je zdaj trgal od vode, je s strašnimi kamni mlet njegov zadnji mir.

Mar ni zgubil najvažnejšo

borbo? Postajata si tujca, ko sta nekoč delila celo mah v tistih samotnih gmajnah? Mar ju res ni vezalo nič drugega, kakor slučajno srečanje samca in samice, tista gluha pojoča kri, ki je hotela združevati samo dva morešča strahu, ki sta se bala jutranje smrti? Ko je smrt odstopila, je kri pričela misliti, znala je biti hladna in kalkulatorski svet. Toliko bo dobička, toliko bo zgube, se še splača?

(Dalje prihodnjič.)

GRDINA POGREBNI ZAVOD

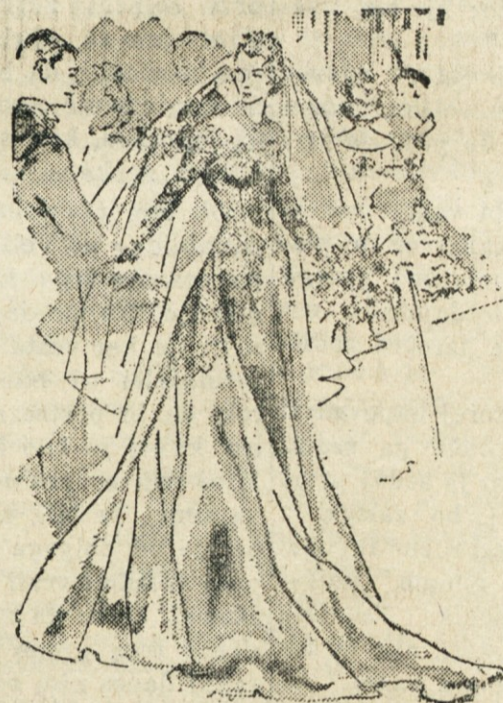
1053 East 62 St. . . . 17002 Lakeshore Blvd.

Pokličite podnevi ali ponoči

HEnderson 1-2088

KEnmore 1-6300

Moderno podjetje — Zmerne cene

Draga nevesta!

Poročni dan naj bi bil najsvetejši, najveselejši in najlepši dan Tvojega življenja.

Poročna vabila, s katerimi boš povabila k temu velikemu dogodku svoje sorodnike, prijatelje in drage znance, so največje važnosti.

Poročne predpriprave zahtevajo ogromno časa in skrbi.

Pridi k nam in izberi poročna naznanila iz pravkar dospelih najnovejših katalogov, najmodernejših vzorcev, oblik, papirja in črk.

Naše cene so zmerne, postrežba uslužna.

Na svidenje!

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

1892

1961

Naznanilo in Zahvala

Z globoko žalostjo v srcih naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanjem, da je po kratki in mučni bolezni umrl naš ljubljani soprog, oče in stari oče

John Kovačič

Previden s sv. zakramenti je zatisnil svoje oči 15. maja 1961.

Rojen je bil 12. oktobra 1892 v Uzmanah pri Velikih Laščah.

Pogreb se je vršil 18. maja 1961 iz Želetovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Kristine, kjer je bila za pokoj njegove duše darovana sv. maša, nato pa na All Souls pokopališče, kjer so pokojnika položili k večnemu počitku.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo Rev. Francis Baragi za pogoste obiske v bolnici v času pokojnikove bolezni, za podelitev sv. zakramentov, za molitve ob krsti, za darovano sv. mašo zadušnico in za spremstvo na pokopališče.

Srčna hvala vsem, ki so ob krsto našega dragega pokojnika položili toliko lepega cvetja ter mu s tem izkazali ljubezen in spoštovanje.

Prisrčno zahvalo naj prejmejo vsi, ki so darovali za svete maše, ki se bodo brale za mir in pokoj njegove duše.

Hvala vsem, ki so prišli našega dra-

gega pokojnika pokropit, ko je ležal na mrtvaškem odru.

Iskrena hvala vsem, ki so se udeležili pogrebne svete maše in vsem, ki so ga spremili na njegovi poti k zadnjemu počitku.

Dalje se želimo zahvaliti nosilcem krste našega dragega pokojnika.

Iskreno se zahvalimo vsem, ki so nam ustmeno in pismeno izrekli sožalje, kakor tudi vsem, ki so nam bili v dneh žalosti v kakršnokoli pomoč.

Hvala Želetovemu pogrebniemu zavodu za vzorno voden pogreb in za vsestransko postrežbo.

Ljubljani soprog, dragi oče in stari oče! Počivaj v miru v blagoslovljeni zemlji Tvoje nove domovine in lahka naj Ti bo njena gruda! Žalostni smo, ker si odšel za vedno od nas, vendar nas tolaži zavest, da se bomo enkrat vsi združili na kraju večnega veselja! Do tedaj se Te bomo spominjali z ljubeznijo in hvaležnostjo.

Truplo Tvoje zemlja krije v temnem grobu mirno spiš, Tvoje srce več ne bije, bolečin več ne trpiš!

Zalujoči ostali:

soproga FRANCES KOVAČIČ

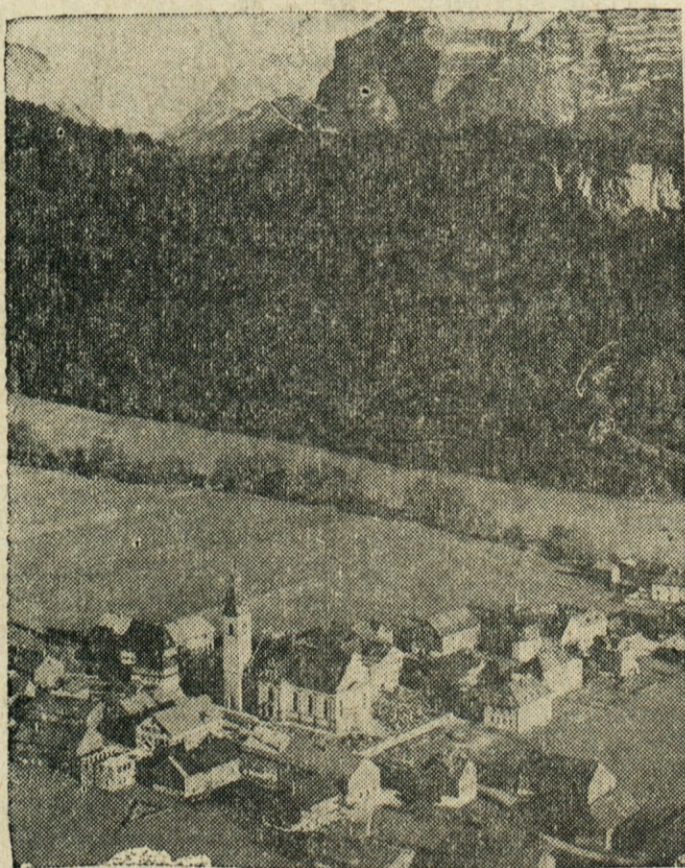
hči JENNIE DEBEVEC

sin HAROLD KOVAČIČ

ENAJST VNUKOV IN VNUKINJ

ter OSTALO SORODSTVO

Cleveland, Ohio, 7. junija 1961.

OB VZNOŽJU GORA — Ob vznožju gora leži mirna avstrijska vasica Bezau, kjer bodo imeli v dneh 21. julija do 20. avgusta letos Bregenski koncertni festival... Obiskovalci bodo poleg čistega gorskega zraka, lepega okolja in prijaznih ljudi uživali tudi koncerte Dunajske simfonije.